

srba ignjatović

IZAB RANIK ZLOS LUTI

Branislavu Markoviću

Savesti moja uspavana! Izaslaniče iz čudnih predela!
Na mojim vratima, u nevrete, ti bolesna, ti prebolna!
Kako da zaboravim blaženi mir građanstva utisnut mi duboko
Ko žig, ko mrlja? Kako da izronim iz tebe, iz ponora,
Izabranik zlosluti, podanik trlja po meni rasutih?
Pa pevajte pevači, svirajte svirači — vaša pesma
Meni u Šidu otkri blaženstvo. Put je vodio između
Blata i neba, i hodali smo dugo, beskrajno dugo.
A on je govorio: — Bračo moja draga — i dalje već
Ne mogu da se setim ničeg. Znam, bio je sveti Đurđić,
Napola svetac, napola konj, i blato i Bosch — gnjila
Ravnica; soptali smo putem, prestizali se i zaboravljali.
Negde u bajkama naziralo se selo. I tada blato
Poče da izvire iz nas. Gušili smo se putem, gubili i
Dahtali. Konj nas je vodio, izmišljen, prahom posut,
A glasovi se topili, svetla pretvarala u vapaj. Ravnica
Izrastala kao mekani kolač. Blato je raslo, gnjilo i
Muklo i pretvaralo se u topli prekrivač. Tada je
Mesec smenila buklija, iz nezapamtive krčme, sa nezapamtivim
Pragom, puna prašine koja curi — mlaz — davnašnji mlaz,
Zar smo ga zaboravili? U krčmama te zemlje spremao se
Napitak od ječma i svaka kap primala se s ganućem.
Šiblje je listalo u vrbu i topolu, a mlaz je tekao
Niz moj grkljan. Na zidu su visila trobojna odličja.
Skrob se grušao i lepio za njih. Svetlucala je skrama
Patine i čađi pretvarajući se u prljav, skromni treplaj.
U ravnici su gorele vatre. Iz grobova su ustajali
Anli i Huni. Svetlozeleno treperio je formalin
I glave oružja, bez držaljka, kretale su u boj.
A ja sam bio kustos. Zalulali lešinar. Hranio sam
Se biljem i napajao živom. Treperio sam kao
Stub u termometru, dizao se i spuštao, visinom zanet.
Nad crvenom ravnicom posle je neko hodao. Slabašan
I vitak, mudar i gluv. Naklapao je o istoriji,
O vremenu i munjama, pominjao mrlvace i urlikao
Svoj zov. Plavila nas nemoć. Plavili mi od nje.
Naselja stara propinjala se na kolje. Cuo se zuj
i oštra srepla pogadala je cilj — zbunjenog mene.
Iz blata, iz blata sve se rađalo. Treperio je vazduh
Mojom smelošću propet. Tama je padala, umatala nas noć
U srebrnasti plašt, površjem voda posut.
Negde u daljini, u igri fame, bio je on,
Dokoličarski i ravnicaški, nasmešeni Bosul.
Reka koju nisam video rugala mi se u noći.
Voda u koju nisam potopio svoje telo. Dojran se
Zelenio algama i šrapnelima osut — mogao sam
U njemu da ostanem — zašto nisam ostao? To su reči,
To su zaludne priče koje mesto života pripovedaju
Egzaltirane figure u noći — a bila je noć, lagano
Nas poklapala kao čudesni, zvonki leptir, krilima.
Mada krila nije bilo, već samo šlropot blata,
Blata u tami. Negde je ležao i daleki Balaton —
Da li smo ga pominjali — ne, čitavo leto je bilo tu,
Na dlanu. Razgovori, strahovi beskrajni, noć na
Bregu, prijatelju. Tu negde bilo je i groblje,
u negde slivala se vlaga niz strehu. Sada ti
Kupuješ bocu gradskog nektara, a moja glava prati
Tvoj put. Šta se sada s tobom događa? Da li ti
Padaš, ili krojiš sebi nešto nalik na sudbu?
Odgovaraš, i moja se budnost osipa, niz daleka,
Niz zrela žita. Treba zamisliti mnogo svetlosti,
Treba izmisliti jedan breg radosti bezmerne. Kako?
Dok traju vedrice u kojima pljušti voda, dok traje
Naš dah, iznad padina i dola, biće još šuma
U koje se sme zalutati, biće još strepnji
Za nas, za jesen. Godišnja doba utapaju se,
Stapaju. Naše priče na Bregu ulaze u prošlost,
Naša duga lutanja — da li izlišna? — čine li
Stvarnost, tu tvar koju mrzimo? Jer ona je
Sagrađena od miliona bregova, ovakvih istih ili
Malo drugačijih, ovakvih istih ili ponornijih, bolnijih —
Kako se sve to nas dotičel G. Tomas Man na bregu gospodina
Gelea, da li nas oćarava, ili je to poricanje?
Zar i o tome da mislimo u čudnovalim okolnostima?
Ili je sve to prošlost, a mi glupi patnici koje
Sutradan čeka oglašeni ručak? Na nekom groblju
Pisalo je: — Ona i On počivaju u miru. Mir!
Ta zlosretna svetlost, gde je taj gospodin, brane
Li ga nećije kosti? Iz praha izranja vojničko dugme.
Sudbinom čuvano, sudbinom prožeto. Da nije tako
Zar je moralo meni da se ukaže, u nedrima da ga
Nosim, svetom zaludnim, svetom usnulim. Zmija —
Prugasta pantljika koja izrasta u dolima, dole.
Zmijo, sećanjem vaznesena, dočaraj mi to more,
Ta jezera, taj život. Jesam li bio tu ili vas to
Sen seni pohodi? Vode neslućene i vode znane,
Poslušne pogrešnom biću. Vode! Vapaj žednog
Nek vas osvesti i uspravi, ko potop da ližete
Kaljugom, travom, po meni. Poplavite me, dok
Panonijom koračam. Izgubljen, rastresen,
Polijte po meni travu, kap skliznulu niz jesen,
U leme da me pogodi! Mir da bude vodi koju gazim!